

TÜSİAD MALİYET BAZLI REKABET GÜCÜ ENDEKSİ

2025 1. ÇEYREK

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi (TÜSİAD-RGE), son bir yıllık düşüş eğiliminin ardından 2025 yılının ilk çeyreğinde 86,1 değerini alarak bir önceki çeyrek seviyesinde kalmıştır.

İhracatçı imalat sanayi sektörlerinin girdi maliyetlerini rakip ülkelerle karşılaştıran TÜSİAD-RGE, 2025 yılının ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla önemli bir değişim kaydetmemiş ve 86,1 değerini almıştır. Yurt içi maliyet gelişmelerinin ortalamada yurt dışı maliyetlere kıyasla önemli bir değişim göstermediği yılın ilk çeyreğinde, iş gücü maliyetindeki değişim rakip ülkelerin sınırlı bir miktar altında, ara malı maliyetindeki değişim ise rakip ülkelerin bir miktar üzerinde seyretmiştir. Finansman maliyeti ivmesi yavaşlamakla birlikte yüksek kalmaya devam etmiş, enerji maliyeti ise belirgin olarak azalmıştır. Bu dönemde iş gücü verimliliği rakip ülkelere benzer eğilim göstererek firmaların rekabet gücü üzerinde belirgin bir etkide bulunmamıştır.

TÜSİAD-RGE, ihracatçı sektörlerin maliyet bazlı rekabet gücünde özellikle 2022 yılından başlamak üzere önemli düzeyde gerileme yaşandığına işaret etmektedir. Rakip ülkelere kıyasla yurt içinde ABD doları bazında birim üretim maliyetlerinde gözlenen yükselişler sonucunda endeks 2015 yılı değerinin altına inmiştir.

%8,9
Yıllık bazda düşüş

TÜSİAD-RGE (2017=100)

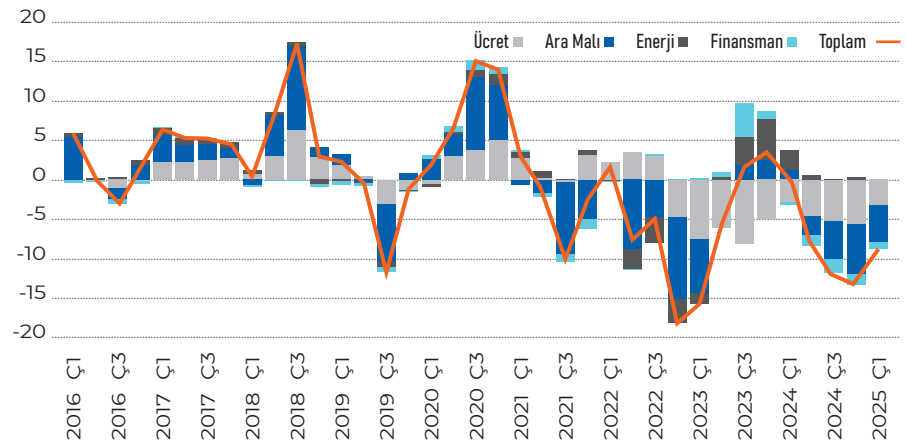

Kaynak: Saha Analytics

TÜSİAD-RGE'nin önemli düzeyde azaldığı son altı çeyreklik dönemde ara malı maliyeti ve iş gücü maliyeti endekslerinde yaşanan yükseliş belirleyici olmuştur. Bu dönemde finansman maliyetinin de endekste ki azalışa belirgin katkısı olmuş, önemli ölçüde yatay bir seyir izleyen enerji maliyetinin genel endekse etkisi ise sınırlı kalmıştır.

2025 yılının ilk çeyreğinde TÜSİAD-RGE yıllık yüzde 8,9 oranında azalırken, bu değişimin 4,8 puanı ara malı maliyeti, 3,2 puanı iş gücü maliyeti ve 0,9 puanı da finansman maliyeti artışlarından kaynaklanmıştır.

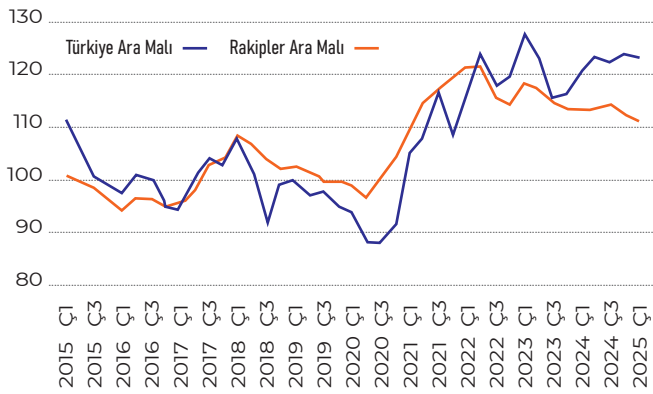
TÜSİAD Rekabet Gücü Endeksinde Maliyet Bileşenleri (Yıllık Değişime Katkı, Puan)

Kaynak: Saha Analytics

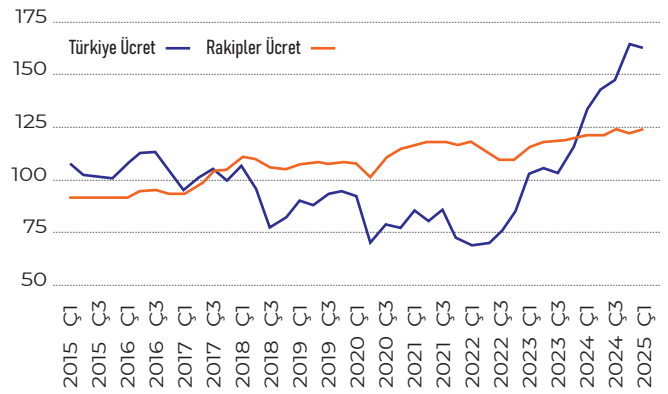
4,8 Yıllık %8,9 düşüşün
4,8 puanı ara malı maliyeti kaynaklı

Türkiye ve Rakip Ülkelerde Ara Mali Maliyeti

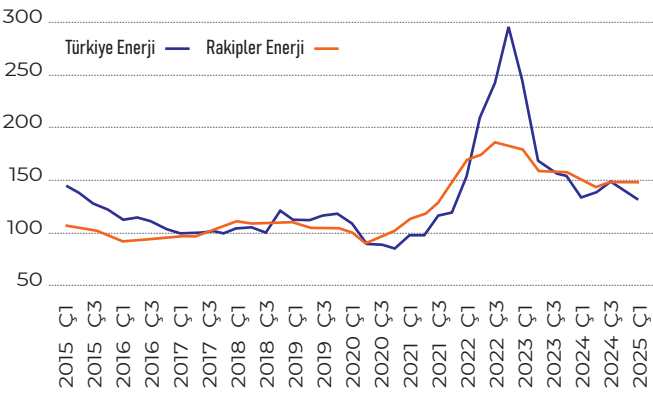
Kaynak: Saha Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde İş Gücü Maliyeti (Ücret)

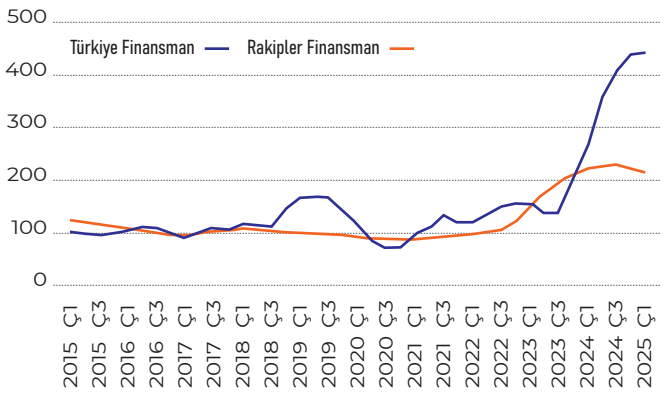
Kaynak: Saha Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde Enerji Maliyeti

Kaynak: Saha Analytics

Türkiye ve Rakip Ülkelerde Finansman Maliyeti

Kaynak: Saha Analytics

MALİYET BİLEŞENLERİ

Ara Mali Maliyeti: 2025 yılının ilk çeyreğinde, imalat sanayi sektörlerinin genelinde ara mali maliyeti rakip ülkelerle benzer bir eğilim göstererek bir önceki çeyreğe göre azalış kaydetmiştir. Ancak, bu dönemde yurt içi maliyetlerdeki gerilemenin (yüzde -0,2) rakip ülke maliyetlerindeki gerilemeye (yüzde -0,9) kıyasla daha düşük kalması ihracatçı firmaların görece maliyetlerine sınırlı da olsa olumsuz yansımıştır.

İş Gücü Maliyeti: Yurt içi iş gücü maliyeti 2018-2021 dönemindeki düşüşün ardından 2022 yılının birinci çeyreğinden başlamak üzere ABD doları bazında belirgin artış göstermiştir. Rakip ülkelerde iş gücü maliyeti, iki yıldır süregelen tedrici yükseliş eğiliminin ardından yılın ilk çeyreğinde yatay seyretilmiştir. Yurt içi iş gücü maliyeti ise 2024 yılının son çeyreğinde endeks tarihindeki en yüksek seviyesine ulaştıktan sonra 2025 yılı ilk çeyreğinde yüzde 1 oranında, sınırlı bir azalış kaydetmiştir.

Enerji Maliyeti: 2023 yılının ikinci yarısından itibaren yurt içi enerji maliyeti rakip ülkelerle benzer bir eğilim sergileyerek toplam üretim maliyet artışlarını sınırlamıştır. 2024

yılının genelinde görece durağan bir seyir izleyen yurt içi enerji maliyet endeksi yılın son çeyreğindeki gerilemesinin ardından 2025 yılı ilk çeyreğinde de bir önceki çeyreğe göre yüzde 6,3 oranında düşmüştür. Böylelikle son iki çeyrekte enerji maliyetleri rakip ülkelerde değişim göstermezken yurt içinde yüzde 11 oranında azalarak Türkiye ihracatçı imalat sanayi sektörlerinin rekabet gücüne olumlu katkıda bulunmuştur.

Finansman Maliyeti: Kredi faiz oranları ve üretim maliyetlerindeki yükselişe bağlı olarak, yurt içi finansman maliyetinde 2023 yılının üçüncü çeyreğinde başlayan yükseliş 2024 yılının genelinde devam etmiştir. Aynı dönemde rakip ülkelerde daha sınırlı artış eğilimi gözlenmiştir. 2025 yılının ilk çeyreğinde yurt içi finansman maliyeti endeksinin artış hızındaki yavaşlama belirginleşmiş, endeks bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,8 oranında artmıştır. Aynı dönemde rakip ülkelerin finansman maliyetinin düşmesi nedeniyle finansman maliyeti endeksi TÜSİAD-RGE'nin gerilemesine etki etmeye devam etmiştir.

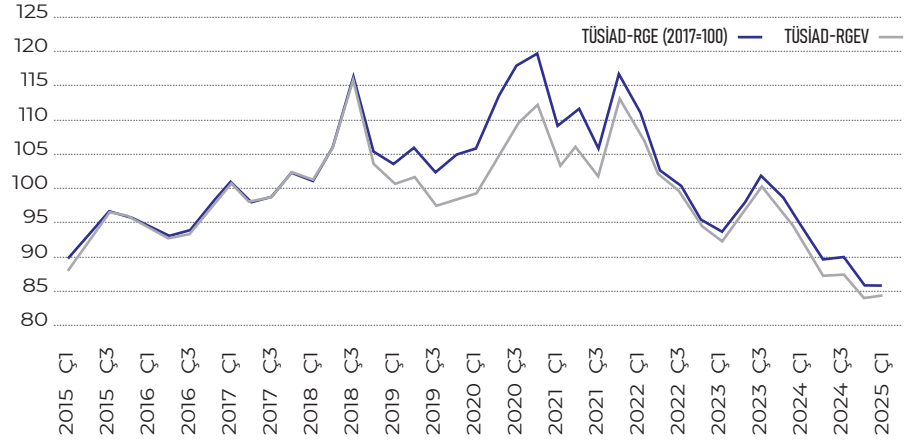
TÜSİAD-RGEV

İş gücü verimliliği gelişmeleri dâhil edilerek hesaplanan verimlilik düzeltilmiş endeks (TÜSİAD-RGEV), hesaplama dönemi genelinde TÜSİAD-RGE endeksinin altında seyretmektedir. Bu eğilim, ihracatçı sektörlerdeki iş gücü verimliliği gelişiminin rakip ülkeler genelinin altında kaldığına ve sektörler üzerindeki maliyet baskısını hafifletmediğine işaret etmektedir.

İş gücü verimliliğindeki görece zayıf eğilim 2024 yılının ilk üç çeyreğinde devam etmiş, yılın son çeyreği ve 2025'in ilk çeyreğinde ise iş gücü verimliliği rakip ülkeler geneline benzer seyretmiştir.

TÜSİAD-RGEV

Endeksin artması Türkiye'nin maliyet bazlı rekabet gücü kazanımına, azalması ise rekabet gücü kaybına işaret etmektedir.

Kaynak: Saha Analytics

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi (TÜSİAD-RGE), ihracatçı imalat sanayi sektörlerinde kullanılan girdi fiyatlarının (maliyetlerinin) zaman içindeki seyrini rakip ülkelerle karşılaştıran bir rekabet gücü endeksidir. Endeksin hesaplanmasında ulusal ve uluslararası kuruluşların sunduğu güncel veri setleri kullanılmaktadır. Endeks; ara malı, iş gücü maliyeti (ücret), enerji ve finansman maliyeti olmak üzere dört maliyet bileşeninden oluşmaktadır. Söz konusu üretim maliyetleri her bir ülke için cari ABD doları bazında ölçülmekte ve çeyrek dönemler itibarıyla karşılaştırılmaktadır. Endeksin artması birim üretim maliyetinin rakip ülkelere göre düştüğünü (maliyet bazlı rekabet gücü kazancını), azalması ise birim üretim maliyetinin rakip ülkelere göre yüksel-

diğini (maliyet bazlı rekabet gücü kaybını) göstermektedir. Bu endeks tamamlayıcı olarak, ihracatçı sektörler ve rakip ülkelerdeki iş gücü verimliliği gelişmeleri hesaplamalara dâhil edilerek verimlilik düzeltilmiş endeks (TÜSİAD-RGEV) de oluşturulmaktadır. TÜSİAD-RGE ve TÜSİAD-RGEV endeksleri karşılaştırılarak rakip ülkelere kıyasla iş gücü verimliliğinin maliyet gelişmelerini ne yönde etkilediğine dair bilgi sunulmaktadır. TÜSİAD-RGEV endeksinin TÜSİAD-RGE endeksinde daha yüksek oranda artması (azalması) ihracatçı imalat sanayi sektörlerinde iş gücü verimliliğinin rakip ülkelere daha yüksek oranda arttığına (azaldığına) ve bunun da maliyet bazlı görece rekabeti iyileştirdiğine (zayıflatmış) işaret etmektedir.

HESAPLAMA YÖNTEMİ

TÜSİAD Maliyet Bazlı Rekabet Gücü Endeksi (TÜSİAD-RGE) Türkiye'nin 10 ihracatçı imalat sanayi sektörü özelinde rakip ülkelere kıyasla üretim maliyetlerindeki (ara malı, enerji, iş gücü, finansman) gelişmeleri takip etmek amacıyla oluşturulmuş bir endekstir. Gıda, tekstil-giyim-deri, kimya, plastik ve kauçuk, diğer metalik olmayan mineraller, ana metal, fabrikasyon metal, elektrikli teçhizat, makine imalat ve motorlu kara taşıtları endekste kapsanan sektörlerdir. Rakip ülkeler, Türkiye'nin ihracat yaptığı ana pazarlar dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, incelenen sektörlerin her biri için 15, sektörler genelinde ise 35 rakip ülke belirlenmiş, verisi elde edilebilen 31 ülke endeks hesaplamalarına dâhil edilmiştir.

Rakip ülkeler ve Türkiye için "ara malı, enerji, finansman ve iş gücü maliyeti" kalemleri ayrımında maliyet bileşenleri ve ağırlıkları ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından sunulan girdi-çıktı tabloları kullanılarak hesaplanmıştır. Maliyet kalemlerinin hesaplanması amacıyla ilgili ülkelerin üretici fiyat endeksleri, ortalama brüt ücret seviyesi, enerji fiyatı, özel sektör kredi faiz oranı ve döviz kuru verisi derlenmiştir. Derlenen bu veriler ve girdi-çıktı tablolarından hesaplanan ağırlıklar kullanılarak her bir ülke için yerel para cinsinden üretim maliyetleri endeksi oluşturulmuştur. Endekslerin ülkeler arasında karşılaştırılabilir olması için yerel para cinsinden hesaplanan endeks değerleri ilgili ülkeye ait ABD doları kuruna bölünmüştür. Rakip ülkelere ait toplulaştırılmış endeksin Türkiye maliyet endeksinde bölünmesi ile TÜSİAD-RGE endeksi elde edilmiştir. Rakip ülkeler ve Türkiye için hesaplanan iş gücü verimliliğinin endekse dâhil edilmesiyle verimlilik düzeltilmiş endekse (TÜSİAD-RGEV) ulaşılmıştır.

Ara malı maliyet endeksinin hesaplanmasında ilgili sektörün üretimde kullanılmak üzere tarım-avcılık-ormancılık, balıkçılık ve su ürünleri, madencilik ve taş ocaklığı (enerji vermeyen ürünler) ile imalat sanayi sektörlerinden aldığı girdilerin fiyatları dikkate alınmaktadır. Enerji maliyet endeksinin hesaplanmasında, sektörlerin madencilik ve taş ocaklığı -enerji veren ürünler (kömür, linyit), kok ve rafine petrol ürünleri ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörlerinden aldığı girdilerin fiyatları kullanılmaktadır. Finansman maliyet endeksinin hesaplanmasında reel sektörün kullandığı ticari kredilerin faiz oranı ve ihtiyaç duyulan finansman miktarı dikkate alınmaktadır. İş gücü maliyet endeksinin hesaplanmasında ise çalışan başına yapılan brüt iş gücü ödemeleri göstergesi kullanılmaktadır.

Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 4110 sayılı Yasa ile değişik 5846 sayılı FSEK uyarınca, kullanılmazdan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekil ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralananmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz. Buradaki içerik veya bilgiler ("veriler"), verilerdeki hatalar, yanlışlıklar, ihmallere veya gecikmeler nedeniyle veya bunlarla ilgili olarak, veya buna dayanarak gerçekleştirilen eylemler nedeniyle TÜSİAD'ın herhangi bir yükümlülüğü veya sorumluluğu bulunmamaktadır. TÜSİAD, verilerin kullanılmasından kaynaklanan herhangi bir özel, arazi veya dolaylı kayıptan hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

Bu İçerik, Saha Analytics tarafından hazırlanmaktadır. Saha Analytics ("İçerik Sağlayıcısı"), herhangi bir İçerik'in doğruluğunu, yeterliliğini, eksiksizliğini, güncelliğini ve elde edilebilirliğini garanti etmez ve nedeni ne olursa olsun herhangi bir hata veya eksiklikten (ihmal veya başka bir nedenden kaynaklanan) veya bu İçerik'in kullanımından elde edilen sonuçlardan sorumlu değildir. İçerik Sağlayıcısı, İçerik'in herhangi bir şekilde kullanılmasıyla bağlantılı olan herhangi bir zarardan, maliyetten, masraftan, yasal ücretten veya kayıptan (gelir kaybı veya kâr kaybı ve fırsat maliyetleri dahil) hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.